

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1949

ANDRA KAMMAREN

Nr 4

29 januari—2 februari.

Debatter m. m.

Sid.

Lördagen den 29 januari.

Interpellationer av

herr Sköldin ang. skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum	3
herr Sköldin ang. den inverkan inkorporeringsbeslut i vissa fall kan hava på valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag ..	6

Onsdagen den 2 februari.

Interpellationer av

herr Wiklund i Stockholm ang. framläggande för riksdagen av förslag i anledning av vissa av ungdomsvårdskommittén verkställda utredningar	8
herr Håstad ang. krisförvaltningens successiva avveckling.....	10
herr Nilsson i Bästekille ang. tilldelningen av hönsfoder för jordbrukare och för innehavare av yrkeshönserier	11

Samtliga avgjorda ärenden.

Onsdagen den 2 februari.

<i>Konstitutionsutskottets</i> memorial nr 1, ang. hänvisningen till utskott av motionen I:193	8
<i>Statsutskottets</i> utlåtande nr 1, ang. anslagen till hov- och slottsstaterna	8

Lördagen den 29 januari.

Kl. 2 em.

§ 1.

Justerades protokollen för den 21, den 22 och den 23 innevarande januari.

§ 2.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 13, med förslag till förordning angående allmänt kyrkomöte (kyrkomötesförordning).

§ 3.

Föredrogs den av herr *Kollberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående tillgodoseende av den inhemska marknadens behov av papper och papp.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 4.

Föredrogs den av fru *Västberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående yrkesundervisningen vid fångvårdens ungdomsanstalter.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5.

Föredrogs den av herr *Jansson* i Aspeboda vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående vissa spörsmål rörande mjölkproduktionens lönsamhet.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6.

Föredrogs den av herr *Ahsten* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående betryggande försäkringsformer för fiskebåtar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7.

Föredrogs den av fröken *Öberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående åtgärder för tillgodoseende av behovet av cellstoff; och blev denna anhållan av kammaren bifallen.

§ 8.

Interpellation ang. skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr SKÖLDIN, som anförde: Herr talman! Med stöd av Kungl. Maj:ts i ärendet fattade beslut har civilförsvarsstyrelsen i skrivelser den 29 september 1945 och 25 februari 1946 lämnat sitt medgivande till att vid anordnandet av enskilda och allmänna skyddsrum med vissa närmare angivna åtgärder finge anstå. I kungl. brev den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t bemyndigat civilförsvarsstyrelsen att upphäva dessa begränsningar i skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum. I kraft av detta bemyndigande har civilförsvarsstyrelsen i brev till överståthållarämbetet och länsstyrelserna av den

Interpellation ang. skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum.

18 oktober 1948 utfärdat närmare bestämmelser på ifrågavarande område. Innebörderna av dels anståndsbestämmelserna och dels de numera gällande bestämmelserna framgår av följande.

Enligt anståndsbestämmelserna av den 29 september 1945 och 25 februari 1946 skulle vid anordnande av enskilda och allmänna skyddsrum med nedan angivna åtgärder få anstå:

1. Anskaffning och iståndsättande av dörrar och luckor (karmarna skola dock anskaffas och ingjutas vid väggarnas uppförande).

2. Uppförande av inre begränsningsväggar för gasfång vid ingångar eller reservutgångar (förtagningar om minst 5 cm djup med erforderliga förankringsjärn skola dock anordnas i tak, väggar och golv, så att väggarna vid senare uppförande få fullgod anslutning och förankring).

3. Anskaffning och insättning av luftrenare med tillhörande intags- och fördelningsledning (erforderliga rördelar för genomgångar i väggar skola dock redan nu ingjutas).

4. Anskaffning och insättning av grusfilter i skyddsventiler samt skyddsplåt vid ventilanordningar med skyddsplåt.

5. För skyddsrumsanläggningar erforderlig elektrisk installation.

6. Anskaffning av inredning och utrustning såsom bänkar och torrklosetter.

De numera på detta område gällande föreskrifterna innebära följande:

Medgivandena under punkterna 1—3 och 5 ovan upphävas, dock att sedan dörrar och luckor monterats, tillpassats och försetts med märken på karm- och dörr- respektive luckplåt, desamma må avmonteras och förvaras på betryggande sätt inom fastigheten, även om att luftrenare med tillhörande intags- och fördelningsledning må, sedan de monterats, tillpassats och märkts, avmonteras och förvaras på enahanda sätt. Därest fastighetsägare, för skydds-

rumms freds användning, gör framställning om tillstånd att insätta dörrar med andra mått än som angivits i civilförsvarsstyrelsens särskilda anvisningar nr S 7, kan dylik framställning inom vissa gränser bifallas. I undantagsfall må länsstyrelserna medgiva lättnader i skyldigheten att uppföra inre begränsningsväggar för gasfång vid ingångar, om dylika väggar väsentligt skulle försvåra skyddsrummets freds användning, exempelvis för skolbespisning, fritidsändamål m. m., varvid dock skall föreskrivas, dels att förtagningar med erforderliga förankringsjärn anordnas till minst 2,5 cm djup i tak och till minst 5 cm djup i väggar och golv, så att väggarna vid senare uppförande få fullgod anslutning och förankring, dels att de dörrar, luckor, ventiler m. m., som skola ingjutas i väggarna, redan i fredstid anskaffas och förvaras inom fastigheten och dels att förberedelser vidtagas, för att väggarna vid en senare tidpunkt snabbt skola kunna uppföras. Medgivanden enligt punkt 4 ovan upphävas i det hänseendet, att grusfilter skall anskaffas och inmonteras, dock att med ifyllning av grus må anstå samt att skyddsplåt till ventilationsanordningar med skyddsplåt skall anskaffas och tillprovas, men må därefter förvaras inom fastigheten på betryggande sätt.

De nu nämnda bestämmelserna tillämpas vid byggnader uppförda efter den 15 november 1948. Såsom dag för uppförande räknas datum för av byggnadsnämnd meddelat byggnadslovet eller, i de fall byggnadslov redan beviljats men byggnadsarbetet icke igångsatts, dag för påbörjandet av grundläggningsarbetet. För övriga byggnader, omförmälda i 86 § byggnadsstadgan, räknas dag då anmälan om byggnadsföretaget ingivits till byggnadsnämnd.

Så långt de tidigare gällande anståndsbestämmelserna och de numera på området gällande föreskrifterna.

Interpellation ang. skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum.

Därtill önskar jag knyta följande reflexioner.

Det torde icke närmare behöva utvecklas, att de numera gällande bestämmelserna angående skyldigheten att anordna enskilda och allmänna skyddsrum för såväl enskilda byggnadsföretagares som för kommunernas vidkommande innebära en betydande ekonomisk belastning. För landet i dess helhet torde merkostnaden komma att uppgå till en siffra av aktningvärd storleksordning. Därom vore i och för sig mindre att säga, därest icke situationen vore sådan, att statsmakterna på olika områden sett sig nödsakade eftersträva en kraftig investeringsbegränsning och genom reglerande åtgärder sörja för att jämväl den enskilda investeringsverksamheten hålles inom sådan ram, att den eftersträvade ekonomiska balansen skall kunna uppnås. På åtskilliga håll har man därför frågat sig, huruvida civilförsvarsstyrelsens med stöd av Kungl. Maj:ts beslut i ärendet meddelade nya föreskrifter låta sig förena med statsmakternas ekonomiska politik.

Jag har, för att belysa hur stora kostnaderna komma att bli vid en efterföljd av de nya bestämmelserna, införskaffat vissa uppgifter. De avse ett boningshus omfattande 24 lägenheter. Merkostnaderna bli följande:

Betongvägg	350:--
1 st. SSD-dörr	800:--
1 » SD-dörr	450:--
2 » GD-dörrar	260:--
2 » grusfilter till SV-ventil, exkl. grus	100:--
1 » luftrenare	700:--
20 m. fördelningstrummor till förestående	300:--
El-ledningar och nödbelysning	340:--
Summa kronor	3 300:--

Såsom framgår av min redogörelse för de av civilförsvarsstyrelsen utfär-

dade bestämmelserna finns möjlighet till dispens för utförande av betongvägar. Som nyss nämnts uppgå kostnaderna härför i det av mig anförda exemplet till 350 kronor. Dispensmöjligheten skulle sålunda i det fall jag anført röra sig om allenast cirka 10 procent av totalkostnaderna. Emellertid har det sagts mig av personer, som äga insikter på detta område, att vid beviljad dispens och ett senare utförande av betongväggen, kostnaderna kunna komma att ställa sig i vissa fall dubbelt så höga som om arbetet utförts i samband med husets uppförande. Då därtill det material, som erfordras för arbetets utförande, inte tillhör de materialslag, beträffande vilka angelägenheten att åstadkomma en begränsning är som störst, synes det som just ifrågavarande dispensmöjlighet vore av lindrigt sagt diskutabel betydelse.

Helt annorlunda ställer sig saken, när det gäller material för övriga skyddsrumsanordningar. Det material, som användes för dörrar till skyddsrummen, består av 35 mm:s, 15 mm:s och 3 mm:s plåt. Totala vikten på det järn, som åtgår för detta ändamål i det av mig valda fallet, har beräknats till 1,2 ton. En del av denna plåt tillhör det materialslag, som för närvarande är det mest svåranskaffade. Därtill kommer, att vi nödgas importera denna plåt från hårdvalutaländer och att den redan förut hårt belastade svenska metallindustrin genom en efterföljd av civilförsvarsstyrelsens föreskrifter kommer att ytterligare pressas. Man kan mot denna bakgrund icke utan skäl fråga sig, huruvida civilförsvarsstyrelsens föreskrifter korrespondera med statsmakternas åtstramningspolitik på investeringsområdet.

Herr talman! Med stöd av vad jag nu anført tillåter jag mig anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande fråga:

Anser statsrådet det nödvändigt, att

Interpellation ang. den inverkan inkorporeringsbeslut i vissa fall kan hava på valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag.

de av civilförsvartsstyrelsen utfärdade skärpta bestämmelserna beträffande skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum allt fortfarande böra vara gällande?

Denna anhållan bordlades.

§ 9.

Interpellation ang. den inverkan inkorporeringsbeslut i vissa fall kan hava på valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag.

Herr SKÖLDIN erhöi på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Den 30 mars 1948 beslöt Kungl. Maj:t, att bland annat viss del av Solna stad, motsvarande stadsdelen Lilla Alby, skulle införlivas med Sundbybergs stad från och med den 1 januari 1949. I samband med inkorporeringsbeslutets trädande i kraft sistnämnda dag har fråga uppkommit om behörigheten för en av ledamöterna i Solna stadsfullmäktige att behålla sitt förtroendeuppdrag som ledamot i denna församling. I detta hänseende må anföras följande.

Vid 1946 års val av stadsfullmäktige i Solna stad utgjorde Lilla Alby en del av en valkrets. Ifrågavarande ledamot var vid tidpunkten för detta val boende och mantalsskriven inom Lilla Alby och hade sålunda även rösträtt därstädes. Under år 1948 flyttade han till stadsdelen Råsunda i Solna stad och har där mantalsskrivits för år 1949. Där emot är han upptagen i 1948 års röstlängd för den del av Solna — Lilla Alby —, som införlivats med Sundbyberg från och med den 1 januari 1949, enär han under 1948 alltjämt kvarstod som mantalsskriven därstädes. Denna röstlängd länder till efter rättelse till dess nästa års röstlängd eller för år 1949 blivit vederbörligen justerad. Ifrågavarande ledamot av stadsfullmäktige äger således icke rösträtt inom Solnas

nya stadsområde från och med den 1 januari 1949 och erhåller således icke rösträtt inom Solna förrän 1949 års röstlängd justerats under juli månad. Härigenom kommer han under en tid av något mer än ett halvt år att icke uppfylla det valbarhetsvillkor, som i gällande lag om kommunalstyrelse i stad finnes föreskrivet, nämligen att vara röstberättigad inom kommunen. Fråga har nu uppkommit, om nämnda ledamot genom att icke uppfylla föreskrivna valbarhetsvillkor under mandattiden, som omfattar tiden till och med 1950, måste lämna sitt förtroendeuppdrag i stadsfullmäktigerepresentationen. Solna stadsfullmäktige komma att inom de närmaste dagarna taga ställning i detta ärende.

Jag vill i detta sammanhang icke ingå på en närmare prövning av förevarande fall ur rent lagteknisk synpunkt. Det må emellertid framhållas, att lagen icke ger något klart uttalande, som direkt löser ifrågavarande spörsmål. Så långt vill jag dock sträcka mig i mitt bedömande, att det icke finnes några föreskrifter i gällande kommunallagar, att valbarhetsvillkoren skola uppfyllas under hela mandattiden för ledamotskap i fullmäktigeförsamling i stad. I allt fall torde man utan tvekan kunna påstå, att om ifrågavarande ledamot av Solna fullmäktigeförsamling tvingas att på grund av omständigheter, över vilka han icke kunnat råda, avsäga sig sitt förtroendeuppdrag, detta måste strida mot det allmänna rättsmedvetandet. I föreliggande fall har man framför sig en man, som under omkring 30 år ägnat sig åt kommunala förtroendeuppdrag och nedlagt ett omfattande arbete i det allmännas tjänst. Att vid sådant förhållande vara tvungen att avsäga sig ett förtroendeuppdrag av skäl, som här berörts, torde under inga omständigheter vara förenligt med gällande kommunallagars anda och mening.

Då denna fråga väckt ett stort in-

tresse i Solna och Sundbyberg, finner jag det angeläget söka erhålla besked, huruvida möjlighet finnes för nämnda stadsfullmäktigeledamot att alltjämt kvarstå som ledamot av stadsfullmäktigeförsamlingen.

Jag får därför hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande frågor:

1) Kan det hava varit avsett att i ett fall som det ovannämnda ett av Kungl. Maj:ts fattat inkorporeringsbeslut skall behöva medföra, att en ledamot av stadsfullmäktige berövas rätten att inneha detta förtroendeuppdrag?

2) Om herr statsrådet finner denna fråga böra besvaras jakande, är herr statsrådet beredd att ombesörja, att sådana ändringar i gällande författningar komma till stånd, att ett uppreparande av liknande fall, som här berörts, förhindras?

Denna anhållan bordlades.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets memorial nr 1, i anledning av första kammarens remiss av motion nr 193 av herrar Hällgren och Näsgård om användning av proportionell valmetod vid landstingens val av ledamöter och suppleanter i hushållningssällskapens förvaltningsutskott; och

statsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1949/50 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna.

§ 11.

Justerades ett protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 2.20 em.

In fidem
Gunnar Britth.

Tisdagen den 1 februari.

Kl. 4 em.

§ 1.

Justerades protokollet för den 26 nästlidna januari.

§ 2.

Föredrogs, men bordlades åter konstitutionsutskottets memorial nr 1 och statsutskottets utlåtande nr 1.

§ 3.

Föredrogs den av herr *Sköldin* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående skyldigheten att anordna och iordningställa skyddsrum.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 4.

Föredrogs den av herr *Sköldin* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående den inverkan inkorporeringsbeslut i vissa fall kan hava på valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag.

Kammaren biföll denna anhållan.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 4.02 em.

In fidem
Gunnar Britth.

Onsdagen den 2 februari.

Kl. 2 em.

§ 1.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrått med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum onsdagen den 16 innevarande februari företa följande val, nämligen:

val av dels tjugofyra ledamöter i den nämnd, vilken enligt § 103 regeringsformen och § 69 riksdagsordningen äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas, dels ock sex suppleanter i nämnden; samt

val av ej mindre tolv valmän att, gemensamt med ett lika antal valmän från första kammaren, enligt § 70 riksdagsordningen utse kommitterade för tryckfrihetens vård än även tre suppleanter för dessa valmän.

§ 2.

Herr statsrådet *Zetterberg* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 12, angående täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom proprietalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper;

nr 14, angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag;

nr 15, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 9 september 1938 (nr 567) om handel med preventivmedel;

nr 16, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.; och

nr 17, med förslag till lag angående

ändring i lagen den 20 juni 1924 (nr 349) om landsting.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogs konstitutionsutskottets memorial nr 1, i anledning av första kammarens remiss av motion nr 193 av herrar Hällgren och Näsgård om användning av proportionell valmetod vid landstingens val av ledamöter och suppleanter i hushållningssällskapens förvaltningsutskott.

Kammaren beslöt lägga memorialet till handlingarna med förklarande, att ifrågakarande motion borde behandlas av jordbruksutskottet.

§ 4.

Föredrogs, punktvis, statsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1949/50 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 5.

Interpellation ang. framläggande för riksdagen av förslag i anledning av vissa av ungdomsvårdskommittén verkställda utredningar.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr WIKLUND i Stockholm, som anförde: Herr talman! Enligt givet be- myndigande tillkallade statsrådet och chefen för justitiedepartementet på våren 1939 särskilda sakkunniga för att verkställa utredning rörande åtgärder

Interpellation ang. framläggande för riksdagen av förslag i anledning av vissa av ungdomsvårdskommittén verkställda utredningar.

för bekämpande av ungdomsbrottsligheten och till utredning jämväl upptaga frågan om de missförhållanden, som förefinnas inom det offentliga nöjeslivet och om botemedlen däremot.

Denna sakkunnigutrednings tillsätande föregicks dels av en på 1937 års riksdags begäran verkställd utredning rörande ungdomsbrottslighetens omfattning, orsaker och utveckling under senare år, vilken utredning fångvårdsstyrelsen avgav i mars månad 1939, dels av en hemställan av 1939 års riksdag om en allsidig utredning rörande missförhållanden på det offentliga nöjeslivets område. Huvudanledningen till dessa problems aktualisering vid denna tidpunkt var den då starkt framträdande kriminaliteten bland ungdom och uppfattningen, att detta sociala missförhållande borde bekämpas i första hand genom *profylaktiska* åtgärder.

De sakkunniga, som antagit benämningen ungdomsvårdskommittén, ha med undantag av en av kriget föranledd kortare uppehållsperiod allt intill nu varit i verksamhet. På hemställan av riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 juni 1942 hänsköts även frågan om förbättrad ungdomsvård och därmed sammanhängande frågor till denna kommitté. I de av riksdagen godkända utskottsutlåtandena, vilka departementschefen härvid åberopade, framhålles bl. a., att ungdomsvården som hittills i största möjliga utsträckning bör bygga på frivilligt personligt arbete inom de stora folkrörelserna, vilkas ungdomsarbete bör effektivt stödjas av samhället, såväl ekonomiskt som moraliskt. Ökat statsbidrag bör utgå för utbildning av ungdomsledare inom de olika ungdomsorganisationerna, i regel förlagd till respektive organisationers folkhögskolor eller motsvarande utbildningsorgan.

Ungdomsvårdskommittén har till statsrådet och chefen för justitiedepartementet avgivit sex tryckta betänkan-

den, nämligen om den psykiska barna- och ungdomsvården (SOU 1944: 30), om ungdomens föreningsliv (SOU 1944: 31), om ungdomens nöjesliv (SOU 1945: 22), om ungdomens fritidssysselsättning (SOU 1947: 12), om åtgärder till stöd åt utvecklingshämmad ungdom (SOU 1947: 17) och slutligen om ungdomen och arbetet (SOU 1948: 21). Enligt riksdagsberättelsen till den nu samlade riksdagen kommer kommittén att avgiva ytterligare ett betänkande.

Som utredningsmaterial rörande läget i ungdomsvärlden under 1940-talet äro ungdomsvårdskommitténs hittills publicerade betänkanden av stort värde och ha givetvis som sådant i hög grad berikat diskussionen rörande de s. k. ungdomsvårdsfrågorna. Kommitténs utredningar ha för yttrande varit remitterade till ett stort antal myndigheter och organisationer, varigenom också värdefullt material insamlats rörande dessa frågor. Efter att ha passerat remisstadiet kan emellertid denna statliga utredningskommittés arbetsresultat icke rimligen få ligga outnyttjat. Riksdagen och enskilda riksdagsledamöter ha även efter utredningens igångsättande givit till känna sitt intresse ej endast för utredningsarbetet som sådant utan för att effektivare åtgärder på den förbyggande ungdomsvårdens plan vidtagas av statsmakterna. De olika ungdomsorganisationerna ha också knutit stora förhoppningar till ungdomsvårdskommitténs arbete. De framlagda betänkandena ha emellertid på ett undantag när, nämligen i fråga om den psykiska barna- och ungdomsvården, icke hittills föranlett någon Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen. Speciell uppmärksamhet har det härvid väckt, att ungdomsvårdskommitténs förslag till åtgärder, syftande till att förbättra det alltjämt i hög grad otillfredsställande nykterhetstillståndet bland ungdomen, icke heller lett till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. 1944 års nykter-

Interpellation ang. krisförvaltningens successiva avveckling, m. m.

hetskommitté med dess starka parlamentariska underlag har i yttrande över ungdomsvårdskommitténs betänkande angående ungdomen och nöjeslivet enhälligt tillstyrkt de flesta av dess av förstnämnda kommitté under åtta punkter sammanfattade förslag av nykterhetsfrämjande innebörd och därvid framlagt fullt utarbetade utkast till erforderliga författningsändringar syftande till nöjes- och idrottsplatsernas avalkoholisering. Bakom principen att ungdomens nöjes- och idrottsliv icke bör sammankopplas med alkoholförtäring står en allt starkare opinion. Nykterhetskommitténs här åsyftade förslag ha också enligt de avgivna remissyttrandena vunnit stark principiell anslutning, om också viss överarbetning av dessa förslag kan anses önskvärd bl. a. till definition av begreppet »nöjesplats».

I december månad 1948 överlämnades till statsrådet och chefen för justitiedepartementet en inom statistiska centralbyrån utarbetad statistisk undersökning rörande kriminaliteten i landet under åren 1913—1947. Ungefär samtidigt avgav kriminalpolisintendenten i Stockholm till överståthållarämbetet en utredning rörande brottsligheten i huvudstaden under de senaste tio åren. Dessa båda utredningar, för vilka justitieministern redogjorde vid kammarens interpellationsdebatt den 15 december 1948 rörande brottsligheten, tala starkt för att vi för närvarande, trots krigets upphörande och sålunda mot all förmodan, åter befinna oss i en ur kriminalitetssynpunkt krisartad situation, särskilt vad angår ungdomsbrottsligheten. Ett sådant kriminalitetsläge föranledde ungdomsvårdskommitténs tillsättande våren 1939. I kampen mot brottsligheten äro profylaktiska åtgärder av det slag direktiven för denna kommitté åsyfta uppenbarligen värdefullare särskilt på längre sikt än en i och för sig utomordentligt angelägen och nu på olika sätt aktualiserad översyn och

effektivisering av skilda straffrättsliga åtgärder mot dem, som redan begått brott.

Under hänvisning till vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa om andra kammarens medgivande att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få rikta följande frågor:

1. Är herr statsrådet i tillfälle att meddela kammaren den ungefärliga tidpunkt, vid vilken de fem av ungdomsvårdskommittén framlagda betänkan- den, som ännu ej föranlett proposition till riksdagen, efter vederbörlig departementsbearbetning kunna komma att föreläggas riksdagen?

2. Komma härvid Kungl. Maj:ts förslag att även inrymma de förslag till speciella åtgärder av nykterhetsfrämjande natur, vilka framlagts av ungdomsvårdskommittén och vilka bl. a. syfta till avalkoholisering av nöjes- och idrottsplatserna?

Denna anhållan bordlades.

§ 6.

Interpellation ang. krisförvaltningens successiva avveckling.

Herr HÅSTAD erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! En snar successiv avveckling av kristidskommissioner och andra krisorgan torde för alla framstå som högeligen önskelig. Denna avveckling kan dock inte ske utan att statsmakterna i all skäligen omfattning visar sin omsorg om den personal, som tjänstgjort i krisorganen.

Redan nu aktuella och väntade uppsägningar ha varit ägnade att hos tusentals tjänstemän inom krisförvaltningen inge en känsla av otrygghet och oro inför den framtida existensen. Från en av de organisationer, till vilken dessa tjänstemän äro anslutna, har det upplysts att det varit förenat med stora svårigheter för arbetsförmedlingen att anskaffa annat arbete för endast den lilla grupp av befattningshavare vid

Interpellation ang. tilldelningen av hönsfoder för jordbrukare och för innehavare av yrkeshönserier.

kristidsstyrelsernas vedkontor, som uppsagts med anledning av vedregleringens upphävande.

I krisorganen finns en stor grupp tjänstemän i åldern 40—60 år med en anställningstid av 5 à 8 år, varav många trots goda kvalifikationer knappast torde ha att räkna med några anställningar på den allmänna arbetsmarknaden. Till större delen äro dessa familjeförsörjare och de kunna komma i ett mycket prekärt läge.

Även om vederbörande, när de togo anställning i kommissioner eller andra krisorgan, gjorde detta i medvetande om att ej efteråt bli garanterade fortsatt statsanställning, förhåller det sig dock så, att det allmänna under ett avsevärt antal år i deras bästa ålder tillgodogjort sig deras arbetskraft. Om de kvarstannat länge i tjänst, har detta legat i statens intresse. Ideliga ombyten skulle ju ha gjort det nödvändigt att ideligen träna upp folk, något som skulle ha blivit kostsamt för staten och dessutom oförmånligt för den stora allmänheten i dess förbindelser med krisförvaltningen.

Givetvis finna alla skattebetalare det eftersträfvansvärt, att den statliga administrationen i görligaste mån inskränkes. Detta intresse torde dock inte behöva åsidosättas, om staten så långt det är möjligt tar hand om den krispersonal, som inte kan beredas arbete i det enskilda förvärvslivet eller som har bakom sig en långvarig anställning eller väl vitsordad tjänst. För många ofrankomliga tjänster i vår administration torde många av dessa befattningshavare ha god träning och goda kvalifikationer. Det kan inte anses mer än rätt om sådana befattningshavare, som jag här nämnt, få företräde vid nyrekrytering i statstjänst, liksom att staten — utöver vad som redan åtgjorts — underlättar deras övergång till annat arbete. Likaså ligger det i denna tjänstemannagrups intresse att i så god

tid som möjligt få vetskap om regeringens planer för krishushållningens avveckling, så långt regeringen är i stånd att göra upp en »tidtabell» härför.

Med hänvisning till vad jag här sagt anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Är statsrådet i tillfälle att nu meddela de planer eller beräkningar, som regeringen kan ha uppgjort angående gången och tidpunkten för kristidsförvaltningens successiva avveckling?

2. Har regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder för att i all skälig omfattning bereda de i kristidsförvaltningen anställda, som inte kunna erhålla arbete på den enskilda arbetsmarknaden och i synnerhet dem, som ha bakom sig en långvarig anställning under krisen eller en väl vitsordad tjänst, företräde till annan liknande tjänst i statsförvaltningen eller på annat sätt underlätta deras övergång till annat förvärvsarbete?

3. Har det utfärdats några enhetliga direktiv eller riktlinjer för krisorganen att tillämpas vid uppsägning och avskedande av sådan personal?

Denna anhållan bordlades.

§ 7.

Interpellation ang. tilldelningen av hönsfoder för jordbrukare och för innehavare av yrkeshönserier.

Ordet lämnades på begäran till

Herr NILSSON i Bästekille, som anförde: Herr talman! Under den senaste tiden har en för jordbrukarna intressant skriftväxling ägt rum mellan å ena sidan RLF och å den andra Statens livsmedelskommission angående bestämnelserna om olika tilldelning av hönsfoder för jordbrukarna och för innehavarna av yrkeshönserier.

Interpellation ang. tilldelningen av hönsfoder för jordbrukare och för innehavare av yrkeshönsrienser.

Från jordbrukarhåll hävdas bestämt den uppfattningen, att nu gällande tilldelningsbestämmelser icke kunna anses rättvisa och rimliga med hänsyn framför allt till den disproportion i fråga om ökningen av äggproduktionen, som föreligger mellan jordbruket å ena sidan och yrkeshönsrierna å den andra. Medan sålunda ökningen i äggproduktionen från 1938/39 till innevarande produktionsår för yrkeshönsrierna beräknas uppgå till 110,5 procent, uppgår den för jordbruket endast till 5 procent. Den gynnade ställning yrkeshönsrierna kommit att intaga bör därför upphöra, sedan anskaffandet av annat foder än hönsfoderblandning nu lättats genom fodersädsregleringens upphörande.

Förutsättningarna för hönsskötseln få ej göras sämre för de jordbrukare — mestadels småjordbrukare — som driva sådan, än för hönsrierna; detta särskilt som hönsskötseln är en av de driftsgrenar med vars hjälp småbruket — enligt de av statsmakterna antagna riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken — skall kunna uppnå lönsamhet.

De svårigheter, som eventuellt alltjämt föreligga för de stora hönsrierna att anskaffa fodersäd eller andra foder-

medel utöver den relativt knappa reglerade fodermedeltilldelningen, torde numera likväl ingalunda längre vara av sådan storleksordning, att en differentiering av hönskraftfodertilldelningen för jordbrukarna och för yrkeshönsrierna kan anses motiverad. De för jordbrukets del märkbart låga äggproduktionsciffrorna tala tydligt mot en sådan tilldelningsgrund.

Med stöd av vad jag sålunda anført anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet få framställa följande fråga:

Är statsrådet beredd att medverka till att nu gällande differentierade bestämmelser för hönskraftfodertilldelningen för jordbrukarna respektive yrkeshönsrierna snarast ändras därhän, att tilldelningen blir enhetlig för båda dessa äggproducentgrupper?

Denna anhållan bordlades.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 2.20 em.

In fidem

Gunnar Britth.